Maaliit

Üksik nummer maksab 40 penni.

Eesti Maarahwa Liidu häälekandja.

— Ilmub 6 korda nädalas. —

Tellimisehtad

Saatmise kuludega (postiga):
1 kuu pääle tellides 7 marka 50 penni
2 " " " 15 " — "
3 " " " 22 " 50 "

Ise ära wiies (postita):
1 kuu pääle tellides 6 marka 50 penni
2 " " " 13 " "
3 " " " 19 " 50 "

Kuulutuste hinnad:
Kuulutustekülgel nonpareille-rida 75 penni, lehe esiotsas 2 marka, teistes kohtades kokkuleppimise järele.

Toimetus asub Wene uul. nr. 11, telefon 312.
Peatoimetaja kõnetunnid kella 4—8 p. l.
Talitus asub Laiak uul. nr. 5, telefon 704.
Kirjuhataja kõnetunnid kella 9—11 e. l. ja kella 4—6 p. l.

Postkast 28.

№ 187 — Pühapäewal, 7. septembril 1919 — II aastakäik

Pihkwa sihil waenlane Isborski jaama ja seal ümbruses olewaid külasid pommitanud.

Jamburi sihil waenlase pealetungimised tagasi löödud.

Njeshitsa sihil waenlane frondist läbimurda katsunud, mis aga meie tulega tagasi löödi.

Rumenia on liitlastele märgukirja saatnud Austria rahulepingu kohta.

Liitlased ootawad Austrialt rahulepingu peale wastust 5 päewa jooksul.

Päewalehe „**MAALIIDU**" üksikud numbrid on

Kiltsis, Jõgewal, Kaareperas ja Tartus

ilmumise päewal saadawal.

„Maaliidu" talitus.

„Rong läheb ka Riia poole!"

Tööliste ametiühisuste üleriiklise kongressi laialisaatmine ja tema wangistatud liikmete wäljasaatmise kohta käiwa arupärimise puhul Asutawas Kogus anti ametlisi ja poolametlisi seletusi, millest ei saa waikides mööda minna. Siseminister herra Hellat ja sotsialdemokratide ning tööerakondlaste juhid andsid seletusi, mis mitte ainult tehtud teo kohta ei käinud, waid üleüldse praeguse walitsemise süstemi alused kindlaks määrasid.

Nendest alustest arusaada ei ole raske.

Rong ei pea kommunistidega täidetult mitte ainult Pihkwa poole liituma, waid ka maaliitlastega täidetult Riia poole. Nii umbes kõlasid waheühüüded Asutawas Kogus 2. septembril. Kahe päewa pärast, 4. septembril, kõneldi weel kindlamat keelt. Siseminister seletas lausa ja awalikult, et „walitsusele mitte ainult pahemalt poolt, waid ka paremalt poolt kallale kippuda katsutakse, et teda häwitada." (Pange tähele sõnu!). Sellekohaselt maalis tema walitsuspolitilise pildi, mis wärske tarwitamise tõttu „pahema poole" kallal kõigil wäga hästi meeles. Maaliitlaste leht mõeldawat wastutusele, lehe kinnipanemine olla „effektiline," ka mõida 2—8 kaud istuda seada, ning lõpuks näidati „koht wäljaspool Eesti piirisid ehk Pääsküläs." Herra Astil jäi ainult järelseletada, et sedasama „karmi kätt, mis pahemal poolel tarwitatud, tuleb ka „paremal pool" tarwitada. „Nõnda olla walitsus mõeldaw." Herra Weiler ei saanud tabawa mõistuse ja tarwilise eelhariduse puudusel omi samaseid mõtteid nõnda hästi wälja ütelda, aga tahtmine nende wäljaütlemiseks nähti wäga hea olewat.

Praeguse walitsemise süstemi alused on seega läbipaistwalt selged. Sedasama füsilist surwet, mis „pahema poole" wastu awaldatud, tuleb ka ajawiitmata „parema poole" wastu tarwitada. Muidu ei ole walitsemine mõeldaw. „Parema poole" all tuleb mõista maaliitlasi.

Mina ei hakka siin seletama, et walitsus, mis oma aluseks „karmi käe" paneb, harilikult hirmuwalitsuseks kutsutakse. Siseminister iseloomustas oma kõne sissejuhatuses wäga tabawalt sarnase walitsemise sisu ja andis teada, et sarnane walitsus ka kaua aega wõib kesta. Mina arwates on ta mõnel juhtumisel ka tarwilik. Ma ei taha ka seletama hakata, et Ajutine Walitsus, millega sotsialdemokradid harilikult rahul pole olnud, tialgi sarnast walitsemise süstemi oma eeskujuks pole kuulutanud. Sarnase süstemi wälja kuulutamist Eesti iseseiswal riiklisel elual peab seega praeguse walitsuse omapäraseks ülesleiduseks ja süstemiks pidama, mis ajaloosse kustumata püsima jääb, õpetuseks järeltulewatele põlwedele. Mis mind aga hawitab ja mille peale mina seletust tahaks, on küsimus, mis põhjusel ja mis otstarbel sarnane walitsemise süstem on wälja kuulutatud ja mispärast on praegune walitsus ainult „nõnda mõeldaw?"

Süstemi põhenduseks tõi siseminister ette, et mitte ainult pahemalt poolt, waid ka paremalt poolt walitsust „häwitada" katsutawat (waadake tema enese sõnad ülemal). Kuid „häwitamise" mõiste on laialdane. Kui maaliitlased ehk „Maaliit" tõesti „häwitamise katset" on teinud, mis kaelakohtuline kuritegu oleks ja see walitsusel teadmata ei ole, siis on minu arwates täiesti arusaamata, miks maaliitlased ja „Maaliit" senini weel selles seisukorras eid ole, mis kaelakohtu korras ette on nähtud? Weel rohkem, just walitsus ise oleks ametlise kuriteo korda saatnud, kui ta „teadu pärast" laseb kaelakohtulisi kurjategijaid ümber hulkuda. Emb-kumb, kolmandat ei ole!

Nõnda siis, „walitsuse häwitamise katseid" „paremalt poolt" ei tule nähtawasti kaelakohtulises mõttes wõtta, waid mistisuguses laiemas, politilises suhtes. See arwamine paistab seda tõenäolisem olewat, et minister isegi „häwitamise katseid paremalt poolt" mitte „põhjendada" ei püüdnud, waid tema enese sõnade järele ainult „illustreris", ilustas, — „ilustas" muidugi süstemikindlalt. Pealegi seletas ta, et wõib walitsuse kukutamise kawatsus olla „otsekohene ehk kaudne." Mis nende wiimaste sõnade all mõista tuleb, on raske ütelda, sest minister on oma ametis noor, sellekohane walitsemise süstem, mis kahte poole „karmi kätt" tarwitab, aga „keskpaiga" järjelikult ilma „karmuseta" laseb elada, on minu teada ka noor, ja sellekohased kunstsõnad — termini technici — on sellepärast loomulikult alles wälja kujunemata ja ilma kindla mõisteta. Aga mina arwan lõppude lõpuks siiski, et „walitsuse kukutamise katseid" ja sellekohaseid karmust tuleb mõista üleüldse politilises mõttes, kui teatawa walitsemise süstemi iseloomulisi aluseid ja tundemärka.

Nõnda siis, missugustel politilistel põhjustel ja otstarwetel on tarwis „pahemalt" ja „paremalt" poolt „effektilist" surwet awaldada, ja mikspärast pole walitsus muul wiisil „mõeldaw"?

Asi selgub iseenesest, kui praegust seisukorda ja seisukorda lähemas minewikus meelde tuletada ja wõrrelda.

Nagu teada, on praegusteks mõõduandwateks erakondadeks sotsialdemokradid ja Tööerakond. Nemad seda „uut süstemi" nüüd riigiwalitsemises loowad ja wälja kuulutawad. Kuidas käib aga nende käsi?

Nagu teada, said sotsialdemokradid Asutawa Kogu walimistel peaasjalikult just need hääled, mis walimisel 1918. a. algul enamlaste sülle langesid. Sotsialdemokratide politiline jalgealune oli seega enamlise kalduwusega ehk päris enamlise meelsusega. Tööerakondlased omandasid hääli peaasjalikult wäikemaapidajate, aga ka kõitsuguste ametnikkude, nagu näituseks kooliõpetajate ja muude sarnaste käest. Nüüd on aga asjaolud nähtawasti põhjalikult muutunud. Mis puutub sotsialdemokratidesse, siis kõigil on teada need „boikoti" wäljakuulutamised ja muud sarnased awaldused, mis nende adressi peale nende oma walijate ringkondest on tehtud. Kes endistest walijatest weel oma „esitajatele" truuiks on jäänud, neid ähwardab wististi praeguse sotsialistlise siseministri agar tegewus lõpulikult weel eemale peletada. Järjelikult on sotsial demokratide politiline jalgealune kahetsemisewäärilisel nõrk. Minu arwates ei ole see partei seda wäärt, et ta nõnda õnnetu on! Mitte parem lugu pole tööerakondlastel. Põllumeeste kongressid, kooliõpetajate kongressid ja muud sarnased koosolekud on selles suhtes küllalt selgust muretsenud. Kui nüüd erwesse wõtta, et need rahwakihid, kes walimistel omi hääli mitte ülemaltähendatud, waid teistele parteidele andsid, loomulikult mitte praeguse walitsuse tegewusega rahul ei ole, siis on lõpuarwe praeguse seisukorra kohta dieti wäga kurb: pole dieti olemas ühtegi rahwakihti, kelle peale walitsus ennast toetada wõiks.

Niisuguse seisukorra juures muutub ka julgete meeste meeleolu halwaks ja tegewus hakkab ikka rohkem ja rohkem närwilise ja surwe walitsemise iseloomu kandma. Kuid õnnetuseks ei saa tunnistada, et praeguse walitsuse tipus mehi leiduks, kes julgusega uhkustada wõiks. Pruugib selles suhtes ainult meelde tuletada minewa enne jõulust rutulist mööbli müümist ja naiste saadetust wäljamaale, mis praegu weel tagasi pole jõudnud. Hirmul on aga silmad suured ja käed karmid ning kramplikult reageerib ta kohutawate sündmuste peale.

Kõige selle juurde seltsib weel kibe saatuse pilge. Kahetsemine wäärilisel kombel on just töö- ja tööliste erakondade walitsus sunnitud olnud karmusid abinõusid tarwitusele wõtma nende wastu, kes endid tööosteks ehk tööliste esitajateks peawad. Need abinõud on saatuslisel kombel karmimad pidanud olema, kus halwas mälestuses Ajutine „maaliitline" walitsus neid tarwitas. Ja mis nüüd teha? Siin tuleb nüüd walitsemiseks uusi teesid rajada, uusi „süsteemisid" luua.

Esimene samm peab muidugi selle poole olema sihitud, et walijate pahameelt enese pealt ära kuhugi mujale sihtida. Selleks märgilauaks on parajad just maaliitlased. Esiteks, ei ole nemad walitsuse liikmed ja sellepärast wõib neid „pahameele märgilauaks" ilma millegi wapustuseta teha. Teiseks, on walitsus ise ikkagi „sotsialistline" ja selleks, et sama meelsete walijate meeli äidaks ja heatahtliseks saaks teha, tarwis neid „kodanlaste" kallale juhtida. Kõige suuremad „kodanlased" „hallid parunid" ja kõik mis tahate on jällegi „maaliitlased." Kolmandaks, mõned ehk hakkawad wiimati arwama, et Ajutise „maaliitlise" walitsuse ajal lõppude lõpuks sugugi halwem ei olnud elada, kui praeguse „sotsialistlise" walitsuse all, wõib olla, koguni paremgi. Sellepärast iseäranis weel maaliitlasi tarwis „tuulutada!" Neljandaks, maaliitlased ei ole praeguses walitsuses, nemad arwustawad walitsust. Seega on koguni põhjus leitud, miks walijail meestel umbusaldus walitsejate meeste wastu kaswab. See on jällegi maaliitlaste süü! Nõnda siis, ka „walitsuse kukutajad" on käes, koguni paragraf on leitud, nii süüstuste „ilustamiseks," nagu siseminister asjatundlikult seletas.

Ning wiiendaks ja wiimati, kui wõtted on õiged ka „ilustamise" abinõud käepärast, miks siis mitte ka ilutulesid teha, mis „effektilised" wõiwad olla? Miks siis mitte „paremal pool" samased surmahüppeid toime panna, nagu pahemal pool ennem tehtud? Ja see poleks mitte ainult „effektiline", waid ta oleks ka keskpaiga seisukohast kasulik. Publikum, rahwas, näeks ja hakkaks arwama, et „keskpait" mitte ainult „töölisi" ei suru, waid ka „kodanlasi" ja et tema sellega miskit wäga tähtsat õigluse sakramenti talitab ülekohtu ja wägiwalla wastu. Seega siis, kui maaliitlasi ka ei oleks, siis peaks neid tehtama, kui maaliitlased ka waikiks kui sulad, peaks ikka ütlema, et nad kisendawad kõige waljemini, kui nad mistit sammu ei teeks, peaks ikkagi ütlema, et nad kuritegelisi samme astuwad, ja kui nad ka tuidugi karistamise wäärt ei oleks, ikkagi peaks neid karistama. Seda nõuab uus süstem. „Nõnda on walitsus mõeldaw!" — ütles liig terawa keelega herra Ast. S—ss—see on õige, tõestas Weiler.

Ja ma kujutan ette. Kui wihma sajab, inimesed läbi ja läbi marjaks on ligunenud, siis on küll halb olla, aga kui waadata täit wikerkaari, mis pahemalt poolt „loob" ja paremalt poolt „loob" ja effektilise" ilustusena üle taewa laotuse ulatab, siis ütleb tark looja: „Kui hea on selle sirkuwiirulise täie wikerkaari wõlwi all inimestel olla. Au paistus on minu ümber ja inimestel wihma all peaks ka heameel sellest olema. Nõnda on loodus „mõeldaw."

Nõnda on see uus süstem, mis kahele poole „karm" on, mis rongisid saadaks Pihkwa ja Riia poole!

Mina ei taha praegu selle süstemi otstarbekohasuse üle waielda. Ma loen oma kohuse seekord täidetuks, kui „uue süstemi" alused ja ehitust wähegi olen selgeks jõudnud teha.

Homo antiquus.

Teine üleüldine Luteruse usu kiriku kongress

astub, nagu teada, 10. sept. s. a. Tallinnas kokku. Õigu kongressi töökawa, nõnda nagu ta kokkukutsujate poolt kokku seatud, üleüldistes joontes siin kohal ette toodud. Kongressi peaülesandeks on 1. kiriku-kongressi tööd (see kongress oli Tartus 31. mail ja 1. juunil 1917. a.) jatkates Eesti Ew. Lutheruse usu koguduste ja kiriku korraldust ja tegewust õigemale ja otstarbekohasemale, ühtlasi ka kindlale alusele seada, selleks teid otsida, juhtmõtteid wälja töötada ja tegelikka kawatsust luua. 1. kiriku-kongressil wõeti teatawad põhjus- ja juhtmõtted wastu, asuti ka tegelikule korraldamisetööle, kuid wahepeal ettetalnud sündmused meie maa wälises ja sisemises seisukorras takistasid töö lõpulewiimist. Nüüd on aeg ja wõimalus alatud tööd jatkata. Ühtlasi on ka uusi küsimusi juure tulnud, millede peale kirik wastust peab leidma, kui ta oma ülesannet tahab täita.

Seisukorra kohaselt on kongressi päewakorda wõetud järgmised ained ja küsimused:

1) Tartu kongressil walitud täidesaatwa kommisjoni aruanne.

2) Kodumaa kiriku praeguse seisukorra ülewaade.

3) Kirikukorralduse eelnõu.

1. kongressil tunnistati omaks põhjusmõte, et Eesti Ewang.-Lutheruse usu kirik peab olema waba rahwakirik, kes oma waimu ja korralduse poolest täiesti rahwa oma on, mille juures tema liikmeks olemine igaühe wabast tahtmisest oleneb. Kirikukorralduse kohta wõeti wastu üleüldistes joontes eelnõu mille järele koguduses ülem ja otsustaw wõim on koguduse täiskogu käes, kellest hääleõigusega osa wõtawad kõik leeritatud ja kodanlisett täieealised koguduseliikmed, sugu peale waatamata. Täiskogu walib oma otsuste täidesaatjaks ja koguduse asjade korraldajaks ja juhatajaks nõukogu.

Sinodidest wõtawad hääleõigusega osa koguduste waimulikud ja 1—2 ilmalikku saadikut igast kogudusest, koguduse täiskogu walimise järele. Praoskonna sinod korraldab praoskonna asju ja walib praosti, piiskopkonna- ehk maasinod on kiriku ülemaks otsustawaks ja korraldawaks asutuseks. Temast wõtawad kõigi praostondade sinodide liikmed osa.

Piiskopkonna-sinod walib muu seas ka piiskopi ja konsistoriumi waimulikud ja ilmalikud liikmed.

Selle korralduse ligemad määrused tulewad nüüdsel kongressil üksikasjalikult arutamisele ja otsustamisele. Et Eesti ajutine walitsus wahepeal üksik-koguduse korra kohta ajutised määrused, mis 1. kiriku kongressi otsustega ja soowidega üleüldiselt kokkukõlas, maksma on pannud ja kogudused endid nende põhjal on korraldanud, siis tuleb kongressil eriti pearõhku panna peaosakonna ja piiskopkonna korralduse wäljatöötamise peale, mille juures muidugi ka üksik koguduse korralduses tarwilikul korral muutus ja täiendus wõib ette wõtta.

4) Edasi saab ligemal ajal iseäranis tähtsaks kiriku ülespidamise küsimus. Kiriku ja riigi lahutamise ja wabakiriku alusele asumisel tuleb iga üksik-kogudusel oma asutuste ja amatnikude ja kõigil kokku kiriku keskasutuste ja ühiste ametnikkude ülespidamist korraldada uuel alusel. Selleks juhtmõtteid üles seada, teid ja abinõusid otsida ja juhatada, saab üks kongressi ülesannetest olema.

5) Niisama omandab kujunenud asjade seisukorral suure tähenduse usuõpetus koolis ja kodu. Kiriku-kongressil tuleb selles rahwatulewiku kohta põhjapanewa tähtsusega küsimuses seisukohta wõtta, teid ja abinõusid otsida, et meie rahwa lapsed mitte ilma ei jääks warandusest, mida kõige kallimaks peab pidama.

6) Wiimaks on tõsiseks ajanõudmiseks, et kirikuteenrite — õpetajate ja köstrite — ettewalmistamise küsimusele tõsiselt ligi astutaks. Sellel küsimusel on kaks külge: esiteks selguse jõudmine nende õpeasutuste kohta, kus koguduse teenrid ettewalmistatud ja tarwilikul korral nende elusjeklutsumine ja teiseks abinõude leidmine, kuida waimulikkudesse ametitesse astujate arwu tõsta, et see tõsistele nõudmistele wastaks. Kui õpetajate ettewalmistamise küsimus kawatsetud usuteaduskonna awamise läbi Eesti ülikoolis, loodetawasti loomuliku ja kõige kohasema lahenduse leiab, jääb köstrite ettewalmistamise asutuse loomine ikkagi tõsiseks ülesandeks kirikule, niisama üleüldse kiriku tegelaste arwu tõstmine.

Need on tähtsamad küsimused, mis kiriku-kongressi päewakorral seisawad. Peale nende muidugi ka tarwilikkude kommisjonide walimised ja kongressi enese poolt päewakorda üleswõetawad küsimused.

Need küsimused puudutawad wäga sügawalt meie Ew.-Luteruse usu kiriku ja koguduste seisukorda ja tegewust, nende otstarbekohane lahendamine peab kirikule andma iseloomu ja ilme, mis wastab tõsisele wabale ewangeeliumi waimule, ja wõimaldama seda, et Ew.-Lutheruse usu kirik kujuneb rahwakirikuks sõna tõsises mõttes ja nõnda saab ja jääb oluliselt tähtsaks teguriks Eesti rahwa kõigekülgses arenemises tõeliktuse sihis.

Esimesel Eesti Ew.-Lutheruse usu kiriku-kongressil oli osawõtmine ootamata suur ja huwitus kiriku seisukorra ja tulewiku kujunemise wastu rõõmustawalt sügaw ja elaw, iseäranis ka koguduste asemikkude poolt; kas peaks waheajal armastus raugenud ja waimustus elunõuete täitmiseks uue, parema ja täielikuma seisukorra loomise mõttes kadunud olema? Selle küsimise peale andkem kõik ühtlasi — koguduste saadikud, õpetajad ja köstrid — oma kongressile ilmumise läbi selge ja kindel wastus!

J. Köpp.

Laiusel, 29. aug. 1919.

J. K. Asja pärast oleks tänuwäärt, kui ka teised Eesti ajalehed eelolewatele ridadele ruumi lubaksid.

Wäljamaalt.

Rumenia märgukiri liitlastele Austria rahulepingu asjus.

Londonis, 5. sept. Reuterile teatatakse Parisist: 4. sept. Rumenia delegatsion on kõrgema nõukogu poole märgukirjaga pööranud, et Austria rahulepingu 60. paragrafi muudetaks, mille põhjal nii hästi Rumenia kui ka uued riigid, mis Austria-Ungari monarhiast tekkinud, nõus peawad olema rahulepingule alla kirjutama, mis neile hiljem teada antakse, ettewaatuse abinõude tarwitusele wõtmiseks nende maade rahwusliste wahemuste tõu ja usu kaitsmiseks. Poolamaa on selle kohustuse lisana Saksa rahulepingu juure juba wastu wõtnud. Rumenia ei ole nõus rahulepingut wastu wõtma, mille tingimisi ta ei tunne, ja paneb selle asemele ette paragrafi, mis Rumenia walitsust kohustab garanteriwa ühesugust ümberkäimist kõikide Rumenia alamatega.

Liitlaste süüdistused Austria-Ungari wastu.

Londonis, 5. sept. Reuterile teatatakse Parisist: Liitlaste kiri toonitab, et austria-ungarlased kõusurumise politikat on toetanud, mis Europa äärmisel käärimisel pidas, ja pangermanistice püüdmistele wäikeste iseseiswate riikide wabaduse häwitamises takistust ei teinud, teed Konstantinopolisse idas kinni pannes. Kui Austria-Ungari politika oleks olnud liberalne kõigi oma rahwuste wastu, siis oleks Ülem-Donau riigid sõbralikku majanduspolitilisesse ühendusse wõinud jääda, selle asemel on aga miljonid wõitlema kistud wäe, kes nende orjust on kinnitanud. Poolaiduline ülewõtmine tõi mööda ääsemate tagajärgsid, monarhia lagunemine on saatuslikku politika otsekohene tagajärg, mille ajamises austrialasi suuresti tuleb laita. Kuid liitlased ei taha Austria rastust suurendada, hoolitsedes, et rahwas jälle kosuma hakkaks, kuid et see mitte uute riikide kulul ei sünniks. Liitlased tahawad Austria igat mõistlikku püüdmist tähele panna. Wastust oodatakse wiie päewa jooksul.

Norra töölised pööra wad enamlusele selja.

Kopenhagenist teatatakse „Voss. Ztg.": Pärast seda kui Norra töölised wiimase $1\frac{1}{2}$ aasta jooksul ikka enam ja enam näitsid enamluse poole kalduwat, kõnelewad wiimase aja sündmused nende meeleolu muutusest tagasi paremale poole. Mitte wähem kui kuus suurt tööliste organisatsioni Arendali ümbruses on neil paiwil senisest käremeelsest woolust endid lahti öelnud ja tagasi wanasse mõõdukasse sots. demokratide erakonda astunud.

Kiwisüte poolest rikas maa.

Kuna terwe Europa kiwisöe puuduse all kannatab, et tea Hispania, kuhu oma söetagawarasid panna. Saak tõuseb iga aastaga. 1914. aastal sai Hispania 4.42 milj. tonni süsa, minewal aastal aga 7.64 tonni. Siiski on seal süte hind 50 guldenit tonn, kaks korda kallim kui süte walmistamine omal maksma läheb.

Rumenlased riisuwad Ungarimaad.

Nagu „Manch. Guard." Parisist kuulnud, on rumenlased Ungarist lihtsalt kõik wälja wiinud, mis nad wiia wõisid, isegi kirjutusmasinad ja telefoni-aparadid eraisikutelt. Ära olla weetud kõik toidumoona tagawarad, suur hulk sõjariistu, palju sõjamaterjali, siis weel weduritest 60 protsenti, sõiduwagunitest 95 prots. ja 5000 kaubawagunit.

New-Yorgi angeldajad.

New-York Herald teatab, et nimetatud linnas on angeldajate ja sahkerdajate käest läbiotsimistel, mis ametiwõimud ette wõtsid, määratu suuri toidumoona ladusid leitud, mis sahkerdamise otstarbel olid ära peidetud. Muu seas on leitud 557 miljoni kanamuna, 45 milj. naela kohwi, 5 milj. naela wõid, 15 milj. naela liha, 8 milj. naela suhkrut ja ütlemata palju igasugu konserwisid.

Inglased Kaukasuses.

„L'Homme Libre" teatamist mööda on Lloyd George Inglise alamkojas hiljuti kõnet pidades öelnud: Luzerni konwerents, kus igasugust wärwi sotsialistid koos olid, palub meid Inglise wägesid Kaukasusest mitte ära wiia. Meie oleme wäga uhked selle üle, et rahwas ise palub meie wägesid kohale jääda.

Italia kuninga kingitused.

Luganos, 3. sept. Kuningas kinkis riigile kõik oma mõisad, willad ja paleed, enesele üksi jättes kaks paleed, üks Roomas, teine Wenedigos. Lossid muudetakse warjupaikadeks inwaliididele ja waestelastele, mõisad aga tükeldatakse taludeks. Peale selle nõuab kuningas, et ka tema tsiwil-leht, riigi käest saadaw palk, maksu alla pandaks. (Now. Risch. Sl.)

Carnegie testament.

New-Yorgist teatatakse: Carnegie testament on lahti wõetud ja awaldatud. Oma waranduse rehkendab Carnegie 25—30 miljoni dollart peale. Oma eluea on kinkinud mitmesugusteks otstarweteks 43—50 miljoni. Testament pärandab suurt summasid paljudele heategewatele asutustele. Lloyd George, Taft ja lord Morley saawad igaüks 10.000 dollarit aastas, endise

T e a d a a n n e.

Kõigi renteide juures on awatud

riigi hoiukassad.

Hoiusummade eest makstakse 3, 6% aastas.

Hoiukassad on awatud igal äripäewal kella 9—1.

Riigikassa peawalitsus.

presidendi Clevelandi lesk ja Roosevelti lesk kumbki 5000 dollarit aastas. Waranduse peaosa ja kunstitooted on ta oma naisele pärandanud.

Carnegie on oma hauakirja sõnad ise üles tähendanud: „Siin puhkab mees, kes mõistnud on oma ligimesi teenida, kes rohkem wäärt olid kui tema."

Lühikesed teated.

Inglise parlament on läinud waheaega pidama kuni 22. oktobrini.

Persia shah on augusti lõpul Inglise ristlejaga Konstantinopoli sõitnud.

Baieri sõjawägi on Saksa riigi sõjawägede hulka astunud, nendega ühise juhatuse ja walitsuse alla.

Daanimaa tahab sõdijate riikide käest 100 miljoni krooni kahjutasu nõuda, nimelt põhjalastud laewade ja laewakoormate eest, samuti surmasaanud daanlaste perekonnaliikmete toetamiseks.

Wenemaalt.

Tolstoi mõisa natsionaliseeritud.

Moskwa „Iswestia" teatab, et nõukogude walitsus on Tolstoi mõisa Jasnaja Poljana natsionaliserinud. Mõisa seisab nüüd kunstide kommissariadi walitsuse all. Herrasmaja parandamiseks, kus Tolstoi elas ja mis minewal aastal talupoegade poolt puhtaks riisuti, on 175.000 rbl. määratud. Tolstoi perekonna liikmetele on ette pandud nõukogude walitsuse teenistusesse astuda, nimelt nemad wõtku teatawa tasu eest mõisa walitsemine ning raamatukogu ja museumi hoidmine oma peale.

„Suurte meeste" iseloom.

„Times'i" kaastööline, kes hiljuti Peterburist kodumaale jõudnud, kõneleb Peterburi komissaridest järgmist: Sinowjew on haruldane inimeste wihkaja. Tema iseloomus on imelikul wiisil igasugused kired ühendatud. Ta on wäga iseennast täis ja kaotab tihti enese üle walitsemise. Praegu elab ta Peterhofi lossis. Tema jaoks seisawad kaks rongi alati sõiduwalmis. Kirjasaatja on ka sõjakomissar Posernga kokku puutunud. See asub Smolenskis ja juhatab sealt wäe seljataguse korraldamise tööd. Töökomissar Jewdokimow on oma asjadega nõnda sassi läinud ja lugupidamise kaotanud, et ta rahwakoosolekutel enam end näidatagi ei julge.

Mihail Romanow.

Omalajal teatasid Siberi lehed, et tsaari perekonnaga ühtlasi on ka suurwürst Mihail Aleksandrowitsh surma saanud. Need teated tunnistab nüüd suurwürsti adjutant leitn. Sosstonkin ekslikuks. Tema on „Narod'i" kaastöölisele seletanud, et minewa aasta juunikuul on suurwürstil oma sekretäri ja ühe madruse abiga õnnelikult läinud ära põgeneda. Nad on kolmekesi motorpaadiga Kama jõge mööda minema sõitnud ja wiimaks õnnelikult Irkutski jõudnud. Praegu wiibiwat Mihail Aleksandrowitsh igasugusest hädaohust eemal, nimelt wäljamaal, kuid tema asukoht hoitakse saladuses.

Soomemaalt.

Soome esitus wäljamaal.

Nagu „Uusi Suomi" teatab on senini Soome wälisesitajateks ajutiselt inimesed nimetatud. Nüüd tahetakse aga nende asemele kindlad esitajad nimetada. Soome esitajaks Rooma on mõeldud Dr Herman G u m m e r u s nimetada.

Eesti kooliõpetajate Soomes külaskäigu üle

toowad Soome lehed pikki kirjeldusi, milles õige soojalt Eesti ja Soome wahekorda kirjeldatakse ja lootust awaldatakse, et niisugused külaskäigud „Soome silla" ehitamiseks palju kaasa aitawad.

Wenemaa ja Soome iseseiswus.

Nagu teame, protesteeris Denikin Parisis Soome iseseiswuse tunnistamise wastu, seda Soomemaa poolt Wenemaa wastu wägiwalla tarwitamiseks nimetades. Denikini arwamise järele ei oleks tohtinud Soomemaa ennast ilma Wenemaa nõusolemiseta iseseiswaks tunnistada. Sellele Denikini protestile waidleb „Uusi Suomi" oma juhtkirjas wastu ja näitab, et see protest sugugi põhjendatud ei ole. Soomemaa ei tunnustanud ennast siis iseseiswaks, kui Wenemaal alles kord walitses, waid siis, kui seal korralagedus oli tekkinud ja seal enam mingisugust walitsust ei olnud. Korralagedust ei sünnitanud aga Wenemaal soomlased, waid wenelased ise. Sellepärast ei jäänud Soomemaal teist teed üle, kui ta pidi ennast iseseiswaks kuulutama. Wenemaa korralagedus oli see, mis Soomemaa Wenemaast lahutas. Denikini nõudmine, et Soomemaa Wenemaaga oma iseseiswuse asjas kokkuleppima oleks pidanud, ei ole kuidagi põhjendatud. „Kellega oleks pidanud Soome walitsus ja maapäew siis kokkuleppima, kui Wenemaal enam walitsust ega rahwaesitust ei olnud?" küsib „Uusi Suomi." „Ilma salgamata on arusaadaw, et wenelaste keskel palju neid on, kes Soomemaa kaotamise pärast meelekibedust tunnewad. Aga et sellepärast kindrali Denikini ja tema poolehoidjate wiisil Soomemaad süüdistatakse, see ei ole õige. Sellest süüdlane on ainult „sündmuste ajalooline arenemine" ja nimelt Wenemaa oma sündmuste arenemine. Mis Soomemaa Wenemaast lahti ütlemisesse puutub, tuleb selle põhjusid otsida Wenemaalt, aga mitte Soomest.

Lätimaalt.

Riia, 5. sept. Latopress. Riia linna wolikogu Juudi soost liikmed protesteerisid määruse wastu, mis pühapäewal kauplemise ära keelab; lahkusid protesterides saalist seletades, et nad sotsiaaldemokratia fraktsionist wälja astuwad.

Haridusministerium seadis kokku Läti keele täiendamise ja wäljatöötamise komisjoni, kelle kaastöölisteks teaduste esitajad, kooliõpetajad, kirjanikud ja ajakirjanikud. Töö tagajärgi kinnitab kooliõpetajate kongress.

Professor Balleb, tuntud ökonomist, teatas Berlini, et ta Riiga tuleb Läti kõrgema kooli õpejõuks.

Rahwusnõukogu istumise järku kawatsetakse lõpetada 9. sept. uus session algab 22. sept.

Kindral von der Goltz tunnistab omas päewakäsus Nr. 28, et Saksa ja Wene teenistuses seiswad soldatid on rüüstanud Miitawis Läti kasarmud, pangad ja Inglise missioni sissesеade.

Kodumaalt.

Harjumaalt.

Kehtnast. Kohalikkude põllumeeste seas sünnitab suurt nurinat ja pahameelt jandikamine Harjumaa põllumeeste kongressi lubaandmisega. Siit walla peremehed olid 5 saadikut walinud, kes kõik huwitusega Tallinna sõiduks walmis olid, kui korraga kongressi kokkukutsujad ajalehtedes teatawad, et kongress luba puudusel pidamata jääb. Muidugi ei teadnud meie siit kangelt nurgast et kongress pärast ikkagi lubatud sai ja meie saadikud jäid sõitmata ja teiste sekk läks ei tea meie mis kongressil sündis.

Pärnumaalt.

Hallistest. P e r e n a i n e w a r g u s t e k o r r a l d a j a. 29. augustil läks miilitsal korda suurema warguse jälgile saada. Tihti kadus ümbruskonnast lambaid ära, ta wiidi ühel popsimehel lehm laudast ära. Kõik warastatud kraam jäi kadunuks. 28. aug. lõhuti Abja wallas Mudarei ait, wiidi ka wõid, suur nõu täis raswa. Ka mesipuud lõhuti ära. Wana-Karistes Tõlla talus warastati ära paar ülikonda meesterahwa wikasеid riideid ja Abja Tõlla talult mille wahet 2 wersta, 3 lammast, mis talust wähe eemal ära tapeti. Mudarele olid wargad tasku midagi maha tõmmanud, kus oli kirjutatud: W. Kariste Kahwre. Selle kirja tähe järele mindi Kahwrele, leiti liha juba laual, ära keedetud oli ½ lammast. Pead ja jalad leiti aiast marja põõsa alla maetult, keetmata lambad aida laes rippumas, Rnded toas perenaise sangi kohas. Niisama siin oli ka raswa ja wõi narmikud. Perenaine Mari Koop ütles et ta raswa Tallinnast toonud, aga uurmiku kaanes oinad tandemärgid selged, nii et tagastajomine ilmaaegu. Mesi oli juba ära söödud. Talus teenija poiss Jaan Jakobson 19 a. ja perenaise poeg Harni Koop 17 a. pandi waht alla. Sellejärele tunnistasid poisid et Mari Koop neile hobuse annud ja käskinud Kiwtarule lambaid wargile minna, et siis Abja laadale liha poodi awada. Perenaine Mari Koop mõisteti tsaari ajal 25 a. sunnitööle, mehe wenna tapmise pärast, et sel wiisil talu omale saada. Rewolutsioni läbi sai 12 aasta pärast koju.

Koju ilmus ta ilma mingisuguse tunnistuse ehk loata. Warsti tõstеti ta peale kaebtust, mille järele 3 kuuks ära saadeti. Ta mees, kes wenna tapmise järele talu parandas, suri läinud talwel ära. Mari Koop jäi wahi alla wõtmata, sest ta oli kodust ära sõitnud. Walle tasturaamatu lehele pääsis ümbruskonna hirmu alt. pp.

Pärnu maakonna põllumeeste päew

on 14. sept. Pärnus „Endla" ruumides, mille üle ringkirjaline teadaanne saadeti kõigile Pärnu maakonna põllumeeste seltsidele, tarwitajate-, kontroll- piimatalituse- põllumajanduse-, masinatarwitajate-, krediit ja hoiu- laenu ühisusele, masina jaamadele, wallawalitsustele ja Halliste linatööstuse ühisusele.

Hääleõigusliстena osawõtjatena palutakse ülewaipool nimetatud seltside esitsetust ja ühisuste juhatust iga 50 liikme kohta ühte esitajat põllumeeste päewast osawõtma saata, kuna wallawalitsust palutakse selle eest hoolitseda, et iga walla 50 tegeliku põllumehe kohta üks esitaja põllumeeste päewal kui täisõiguslline esitaja osa wõtaks.

Sõnaõigusega wõiwad osawõtta kõik tegelikud põllumehed.

Päewakord on järgmine:

1) Ülewaade põllumajanduse alalt.
2) Põllumehe kutseesituse loomine.
3) Rekwisitsionide ja kindlate hindade küsimus.
4) Seisukoha wõtmine maareformi asjus.
5) Läbirääkimised.

Kõnelema ja seletust andma on palutud hrad agronom A. Jürmann, endine Petrogradi ülikooli dotsent Jüri Uluots jne.

Awamine kell 12 päewal.

Abjast. T u l e k a h j u. Abja mõisa telliskiwi wabrik põles 28. aug. öösel maha. Wabrik oli uus ehitus ja uue aja nõuete järele sisse seatud. Tuli arwatakse tööliste hooletuse läbi lahtipääsenud olewat. Kahju suurus esiotsa teadmata. p. p.

Wiljandimaalt.

Wiljandist. H i n n a d l i n n a p o o d i d e s: 4. aug. müüakse linna leiwapoes wabamüügil leiba 120 p. n. pool walged.

Liha müükakse linna lihapoodis 8—9 m. sealiha, 5 m. lamba liha ja 3½ m. looma liha n.

Räimi antakse 4 n. inim. peale 140 p. t.

Jahu hakati 5. sep. andma 160 p. n. Raske töötegija 16½ n., kerge 11 n. Raske-töötegiale lubatakse kuu lõpu poole 11 n. rukkijahu lisaks juure anda. p. p.

Wiljandi linna elanikkudele tähelepanemiseks.

Kõhutõbe wastu wõitlemiseks linnas ja maakonnas on seaduses ettenähtud komisjon tööle asunud.

Komisjoni liikmed on: linnapea, maakonna walitsuse esimees, linnaarst, maakonnaarst, rahukogu esimees, garnisoni ülem, linna komandant, linna miilitsa ülem ja maakonna miilitsa ülem.

3 septembril peeti koosolek ära, millest osawõtsid: linnapea Marfeldt, linnaarst Gernhardt, maakonnaarst Strömberg, rahukogu esimees Seen, garnisoni ülem lipnik Wares, linna komandant lipnik Estant, linna miilitsa ülem Suits ja maakonna miilitsa ülema kohuste täitja Käär.

Otsustati: 1) Linna ja maakonna jaoks kõhutõbe haigemaja awada, esiotsa 20 haige jaoks, kulud kannawad linn ja maakond proportsionalselt haigete arwu järele. Haigemaja sisseseadmiseks on kohtuministeriumi poolt luba antud uut wangimaja kolmeks kuuks üürile saada. Tarwiduse järele laiendatakse haigemaja.

2) Linn ja alewid 7 jaoskonda jaotada. Igasse jaoskonda määrata terwishoiu kom., kes miilitsa saatel majad ja õued läbi käib, et iga majaomanikku ja üürnikku, kes terwilikku puhtust ei ole pidanud, kohtulikule wastutusele wõtta.

Tähendus: Järele waadatakse wäljaskäigukohad, prügikastid, solgiaugud, õued, köögid, kus tarwis ka eluruumid, pagari-, leiwa-, piima, liha- ja teised toiduainete kauplused, niisama ka saunad. Wäljaskäigu kohad ja prügikastid peawad kaanega ülepuistatud saama ja nii kinni olema, et kärbsed ligi ei pääse. Tänawaid niisutada enne pühkimist.

3) Igale maja- ja korteriomanikule kohuseks teha kõhutõbiseid mitte warjata, waid jalamaid haigusest linna ehk maakonna arstile teada anda.

T ä h e n d u s: Iga isik, kes kõhutõbe haiget warjab, wõetakse kohtulikule wastutusele.

4) Järelwaatust esmaspäewal algada.

Sellepärast panen igale maja- ja korteriomanikule linnas südame peale:

1) kõike mustust oma piirkonnas koristada, kui senini weel tehtud pole.

2) kõiki kõhutõbiseid jalamaid linnaarstile üles anda.

Komisjoni nimel
linnapea: A. Marfeldt.

Tööwiid Walgas.

Walgal ei ole praegu, kirjutab kohalik leht „Rajalane", õieti mingisugust nägu. Ta ei ole kellegi tööstuse linn, niisama nagu tal midagi ühist ei ole kaubanduse linnaga. Weel kaugemal on ta koolilinna nimetusest, mida siin armetult wähe.

Ja imestama peab üleüldse, millest Walga elanik õieti elab. Nagu öeldud, tööstust selle sõna tõsises mõttes siin ei ole. On ainult olemas harilikud käsitööstuslised ettewõtted, mis oma lähemast ümbrusest kaugemale ei produtseeri. Ja Walga kaubandus on würtsipoodi kaubandus — suuremaid ladusid siin ei ole, waljaarwatud kaks kolm enam silmapaistwat ari, mille tegewuspiir siiski Walgast wälja ei ulata. Pealegi on Walga kaubanduslised ettewõtted, nii alg-astmelised kui nad ka on, wõõraste käes, juudid sahkerdawad wabalt ringi ja hawitawad seliegi wäikekaubanduslise mõiste, mis praegu Walgal olemas.

Kuhu on jäänud E e s t i kaubandus, E e s t i tööstus, kuhu on maetud Eesti kapitalid, et neid mitte siin, Eesti lõuna-piiril näha ei ole? Kuidas tahetakse sel kombel majandusliist wõitlust pidada teiste wõistlewate ringkondadega?

Juba waremalt on Eesti ajakirjanduses selle peale tähendatud, et Walga linna arenemiseks need Eesti kihelkonnad, mille piirid Walgaga kokku puutuwad, loomulikku tagamaa sünnitawad. Lätimaa ei wõi ses mõttes meiega mitte wõistelda, sest et tema oma soode ja rabadega, millega Walk lõunapoolt piiratud, linna arendamiseks mingisuguseid wõimalusi ei paku.

Eesti majanduslline liikumine on aga siia päewil niiwõrd jõudu jäänud, et meie igal pool ainult wana inertsi wõime tähele panna, uuest tõusest oleme seni wähe kuulnud. Walk on aga Eesti majandusele tähtsaks paasiseks, mille ärakasutamine parem täna kui homme sündigu.

Walgas puudub tööstus, puudub kaubandus, puudub kapital ettewõtete finantseerimiseks, puudub nähtawasti ka igasugune äriline ettewõtlikkus. Ja töölised nägiwad siin sellepärast, et neil ei ole tööd. Lugege ainult Walga tööbörse wiimast aruannet kohalikkudest tööoludest. Siin on 12. weebr. kuni 1. sept. s. a. ainult 295 inimest tööd leidnud, kuna 325 inimest ikka weel tööta on. Walga kohta on see kaunis suur arw. Ja et inimesi nälga surra ei wõi lasta, on neile abi antud küll toidu, küll raha näol. Seda on aga ikkagi liig wähe, et inimesi korralikult üleval pidada.

Meie teame ka weel, et Walga linnawalitsuse majanduslline järg sugugi kiiduwäärt ei ole: puuduwad suuremad sissetulekud. Kust peaksid aga need suuremad sissetulekud tulema, kui puuduwad suuremad ettewõtted, suuremad kaubandus-tööstuslised ühisused, puudub kapital, mis inimestele tööd ja teenistust toeks ja ka kogukonda alla's ülewal pidada?

Oleks aeg, et Eesti ärililma tähelepanekut hakataks juhtima Walga peale, kus palju head pinda kapitali mahutamiseks ja tuhat wõimalust majanduslliste ettewõtete rajamiseks.

Sel ei puuduks kindlasti mitte suur riikline kui ka kohaline tähtsus.

Tartu teated.

Tartu turg.

6. sept. Turu seis ei ole möödaläinud nädala jooksul toiduainete rohkuse poolest muutunud, mille tagajärjel ka toiduainete hinnad endisteks on jäänud, peale bante, mida wäga palju turule toodud ja mille hinnad ka märksa langenud, nõnda et õunad waka wiisi ostes odawamad on, kui kartulid. Paremat sorti õunte eest nõuti 20—25 marka wakk, tükiwiisi kuni 15 penni. Kartulite wakast nõutakse nende headuse järele 28—35 marka. Nõnda on kartulite hinnad nädala wältusel 4—5 marka waka pealt tõusnud. See tuleb muidugi sellest, et libe töö põllumeestele mahti ei anna turule tulla. Ka rukkijahu ja teisi wiljasid on wähe turule toodud ja rukkijahu puud on endiseks jäänud, kuni 60 marka puud. Kaerte hind on tõusnud, nõutakse kuni 30 marka puudast. Lihaturul on igasugust liha saada ja hinnad ka endised. A a n z e w i l j a t u r g on haruldaselt rikas, nende hinnad on kaunisti langenud. K a l a t u r u l on kala wähepoole ja hinnad on muutmata, ainult kilu ei olnud enne turul saada, nüüd on neid sisetehtult turule müüa toodud ja nõuti 5 marka naelast, kuna talurahwa turul niisamasuguste kiilude eest 4½ marka naelast küsiti. P u u t u r u l oli puid wahehaawal saada, aga hinnad on nädala jooksul 10 marga wõrra tõusnud. Maksеti ¾ srl. kasepuu süllast 220 marka, nädala eest aga 210 marka.

Narwa elu.

Lootused ei läinud täide.

Pealinnast tuli Narwa teade, et elanikud hakkawad 1¼ naela leiba päewa kohta saama. Inimesed rõõmustasid suuresti, sest et meie siin Narwas küllalt oleme puudust kannatanud. Kuid nagu nüüd kuulub, ei minna see lootus täide ja Narwa elanikud jääwa ikkagi poole naela leiwa osalisteks.

Kõhuidbi

pidada Narwas õige laialt tõikust.

Kiurn.

Riigi hoiukassa.

Narwa rentei ülem teatab, et tänasest peale on awatud riigi hoiukassa igal äripäewal kella 9—1. Raha wõiwad hoiule panna: 1) üksikud isikud ja 2) ühisused ja asutused. Hoiusummad wõiwad olla kahesugused: 1) harilikud ja 2) tingitud, kus kapitali ehk protsentide tarwitamise kohta mingisugune määrus on tehtud. Protsendid hoiusummade pealt arwatakse terwete kuude eest 1 kuu pärast arwates. „Kiurn".

Sunduslik rõugete panemine.

1918. a. sündinatele lastele pannakse rõugeid kuni 13. septembrini — linna ambulatoriumis (endises Sawwatejewa nimelises haigemajas) Sepa tänawal i g a p a e w kella 10—12 enne lõunat.

Peale 13. septembrit wõetakse lastewanemaid ja nende asetäitjaid, kes lapsi rõugepanemisele ei toonud, seadusliкule wastutusele. „Kiurn."

Narwa koolid 1919-20.

Narwa linna koolivalitsus annab teada, et tulewal õppeaastal Narwas järgmised linna algkoolid töötama hakkawad: E e s t i õ p e k e e l e g a 1 algkool 7 klassiga, ühendatud Eesti kõrgema algkooli ja Aleksandri koguduse koolõpilasteo — naisgümnaasiumi ruumides; 2 algkool 5 kl. endine Peetri kihelkool, Peetri koolimajas; 3 algkool 5 kl. endine II. Eesti algkool — Turu uul. nr. 10; 4 algkooli endine I. Eesti algkool Pihtwa tänaw, Töömaja; 5. algkool 3 kl. endine Kooliseltsi kool — Krusowi maja Jamburi maanteel. W e n e õ p e k e e l e g a: 1 algkool 7 kl. ühendatud endine Wene kõrgem algkool ja Wladimiri kihelkool — end. kõrgema algkooli ruumides; 2 algkool 5 kl. ühendatud endine II Wene algkool ja Snamenja kihelkool — end. II Wene algkooli ja Snamenja kihelkooli ruumides; 3 küttelaste algkool 4 kl. endine 1 Wene algkool — Peterburi tänaw 5. — Õpilaste wastuwõtmine kõigisse klassidesse algab 8. septembril eksamid 12. sept. Õpetöö algab 15. septembril. „Kiurn".

Terwisehoiu alalt.

Wõimlemise õpetajate kursused,

korraldatud haridusministeriumi poolt Tartu wõimlemise ja spordi seltsi „Taara" juures, algasid 25. juulil. Kursuste juhatajaks oli seltsi esimees koolidirektor K. Treffner. Õpejõududeks neiu A. Jessonen ja hr. Karl Hintzer wõimlemises, Dr. A. Sesst anatomia füsioloogias, Dr. F. Lepp õpetas terwishoidu ja esimese arstiabi andmist, direktor J. Tork pädagoogikat. Õpilasi oli arwu järele 50, nendest 20 mees- ja 30 naisõpilast.

Kursustel tehti iga päew 5 tundi tööd. Kursuste ruumideks olid Aleksandri gümnaasiumi wõimlemise saal ja Turnseltsi saal; mänguplatsid: Liiwa org ja Taara aed. Õpilastele wõimaldati Seltsi lootsikuid Emajõel odawa hinna eest tarwitada. Sügisel olid eksamid mängudes, sookoli waba harjutustes, kepi harjutustes ja esimese arstiabi andmises.

Ministeriumi nõusolemisel asusid enamjagu kursuslasi asetäitjatena juba sel kooliaastal kohtadele, et praktiseerida.

Tulewal kewadel algab kursus uuesti koolitöö lõpul ja kestab wähemalt kaks kuud. r.

Kokkuwõte põllutöö teaduskonna korralduskawast.

Nagu meie lehes juba seisis, kawatsetakse juba tänawu sügise Tartu ülikooli juures põllutöö osakond awada. Toome nüüd lühendatud ülewaate selle teaduskonna korralduskawast, nagu see põllutööosakonna dekani prof. Köpp'i poolt haridusministeriumi jaoks kokku on seatud.

Põllutöö ülikooli eesmärk oleks kahesugune ja nimelt: Kõrgema põllumajandusliise hariduse laialilaotamine ja teiseks teaduslline uurimine — kodumaa põllutöö tehniliste ja majanduslliste küsimuste selgitamine.

Põllutöö teaduskond seisab üksikutest õpetoolidest ehk õigemini institutidest koos. Need oleks: Taime kaswatusteaduse, loomakaswatusteaduse, piimamajanduse, põllutöö majandusteaduse, agrikultuur keemia, weterinäär, metsamajanduse, kultuurtehnika ja pädegogia institut. Muidugi jagunewad jälle üksikud institudid mitmesugustesse osakondadesse. Wõtame näituseks taime kaswatusteaduse institudi, mille osakonnad on: a) põllutöö ja põllumajanduse botanika, d) sortide parandus ja seemnete kontroll, c) maapinna tundmine ühes tarwilise keemiaga ja d) taimede haigused ja kahjulikud putukad. Kulturtehnika osakonnad oleksid: Maaparandus, maamõõtmine ja weelootsimine, põllumajanduslised ehitused ja joonestamine.

Kõik institudid kokku sünnitawad põllutöö teaduskonna.

Iga institut seisab ühe professori juhatusel, kellele tarwilisel korral uusi jõudusid lisaks wõetakse. Teaduskonna otsustaw wõim on teaduskonna nõukogu käes, kelle liikmeteks teaduskonna professorid ja juhatajaks dekan.

Teoretiline õpetus ülikoolis kestab kolm aastat, millest esimene aasta loodusteaduste ja kaks wiimast eriasjade õpetamiseks määratud. Üliõpilane, kes loodusteadust kuulanud ja sellekohased praktilised tööd laboratoriumides teinud, pääseb eriaineid kuulama. Enne eriainete kuulamist läheb üliõpilane üheks suweks eeskujulisesse majapidamisesse praktika peale ülikooli kontrolli all ja täidab kõik tegelikus põllutöös etteulewad tööd ja ülikooli poolt tema peale pandud muid kohustusi. Sunduslikust praktikast on ainult need üliõpilased wabastatud, kes põllutöökooli ühes sellekohase praktikaga lõpetanud, ehk kes tarwiline aeg tegelikult põllutööd teinud.

Kuulajate wastuwõtmise tingimised on järgmised:

1) Põllutöö teaduskonda wõetakse wastu täieõiguslliste üliõpilastena keskkoolide kursuse lõpetajad. Ainult keskkooli lõpetajatel on õigus teaduse kraadide saamiseks.

2) Ühtluskooli 9 ehk 10 kl. lõpetajad, kelle haridus umbes endise 6 kl. keskkooli haridusele wastaks, wõetakse teaduskonda wastu õigusega kõigist ettelugemistest ja praktika töödest (kui täisõiguslistest üliõpilastest ruumi üle jääb) osa wõtta, põllutöö teaduskonna lõpudiplomi s. o. agronomi nime omandada.

3) Ühtluskooli 7 kl., alamate põllutöökoolide ine. lõpetajad, kelle haridus umbes endise 4 kl. keskkooli haridusele wastab ja kellel wiimased tegelikus põllutöös, lubatakse hospitandi ja kõige enam kaheks semestriks üksikuid õpeaineid kuulama ja wõimaluse korral praktilistest töödest osa wõtma.

T ä h e n d u s — Kui hospitant soowib kauemaks ajaks ülikooli jääda, tuleb luba uuendada.

Eksamid.

I. L õ p u e k s a m e h k a g r o n o m i - e k s a m.

1) Üliõpilane, kes keskkooli ehk kuus kl. endisest keskkoolist lõpetanud, nõuetawates eriainetes ettelugemised kuulanud, praktilised tööd laboratoriumides ja katsetalus täitnud, looduse teaduste eksami teinud, lastakse agronomi eksamile.

2) Eksam on kirjalik ja suusõnaline.

a. Kirjalikult walmistab üliõpilane kahe küsimuse peale, mis ülikooli poolt antakse, põhjalikuma wastuse. Üks nimetatud teemidest on majandusteadusest.

b. Suusõnaliselt on eksam kõigis sunduslistes õpeainetes.

3) Agronomi nime omandab üliõpilane siis, kui kirjalikult ja suusõnaliselt rahuldawad wastused annud.

II. K a n d i d a d i e k s a m.

1) Üliõpilane, kes keskkooli täielise kursuse lõpetanud, looduse teaduste eksami teinud, ettelugemised nõutawates eriainetes kuulanud, praktilised tööd laboratoriumides ja katsetalus läbi teinud, lastakse kandidadi eksamile.

2) Kandidadi teaduse kraadi omandab üliõpilane siis

a) kui majandustead. magrik.

a) kui ühes eriaines (Taimekasw., karjakarjakasw., majandustead. magrik. keemias) „wäga head", kahes „head" ja ühes wähemalt rahuldawad teadmised awaldanud.

b) Põhjalikuma teadusliise töö, mille teemi üliõpilane walib wastawa aine professori nõusolemisel, walmistanud.

c) Eksami ühe uue keele mõistmise tõestuseks teinud.

III. **Täienduseksamid.**

Üliõpilane, kes agronomi eksami wastu ennast walmistab, ehk selle juba teinud, wõib ülikooli juures mõnel kitsamal erialal edasi töötada, ennast eksamineerida lasta ja kitsama eriteadlase nime omandada.

Kitsama eriteadlase eksam oleks täienduseks agronomi eksamile.

IV. **Kooliõpetaja eksam.**

Üliõpilane, kes tulewikus teiste õpetajaks soowib saada, peab sellekohased ettelugemised ülikoolis, praktilised tööd pädagogia institudis ja katsekoolis läbi tegema, mille tagajärjel agronom ehk kandidat kooliõpetaja õigused omandab.

V. **Semestri eksamid.**

Igal kuulajal on õigus semestri lõpul ennast kuulatud ainest eksamineerida lasta ja selle tagajärje kohta tunnistust saada. Semestri eksamid on hospitantidele soowitatawad.

Eksamitest üleüldse.

Kõik eksamid tehtakse ainult semestri lõpul ehk alguses, selleks määratud ajal.

Päewauudised.

Uued maksuinspektorid.

Cand. oec. Johannes Suija on nimetatud Pärnu maksuinspektoriks 1. jaanuarist arwates, Martin Tulmin Tallinna V jaoskonna maksuinspektori kohustetäitjaks 1. septembrist, Cand. ist. Erich Kun Tallinna III. jaoskonna maksuinspektori kohustetäitjaks, Artur Dettenborn Pärnu maksuinspektori abilise kohuste täitjaks, Cangb. jur. Eugen Fridolin Tallinna I. jaoskonna maksuinspektoriks 1. jaanuarist, Cand. jur. Ewald Wilken Tallinna II. jaoskonna maksuinspektoriks, kaubanduse insener Jaan Kunsik Tallinna VI. jaoskonna maksuinspektori kohustetäitjaks.

Rahwalugemislaudadele.

Haridusministeriumi rahwahariduse osakond teatab, et senini on rahwa lugemiselaudadele hinnaalandust lubanud oma lehtede pealt weel järgmised ajalehtede toimetused: „Sakala," Wiljandis, pool hinda ja „Tallinna Teataja" Tallinnas 20½.

Raudteematerjali järele.

Teedeministeriumi ülesandel on insener Lorens wäljamaale sõitnud raudteematerjalisid Eesti raudteede tarwis ostma, sest kõige wiimaste teadete järele ei ole 50 milj. dollarilise laenu eest ka mitte roopaidki ostetud.

Linna walgustamise küsimus.

Nagu kuuleme, olla Wene-Balti tehase juhatus linnale ettepanekut teinud linna elektriwooluga warustamise asjus. Teatawasti on nimetatud tehasel suurem elektrijaam, mida nüüd käima kawatsetakse panna.

Siin peaksid küll need, kellesse asi puutub, ettepanekut hästi läbikaalama ja kui wõimalik, siis elektri woolu wõtma, et linnaelanikkudel mitte ei tarwitseks pikal talwel pimedas istuda. Linna jaam ei jõua nii kui nii tarwidust rahuldada ja praegusel ajal jaama laiendamine, milleks ka laen juba kawatsusel, on ehk enam kui küsitaw.

Pealegi wõiks sel juhtumisel, kui linnaelanikud elektri walguse saawad, kõik sissetulew petroleum maaelanikkude tarwiduste rahuldamiseks minna.

Turuülewaataja walimine.

Tallinna linna turuülewaataja koht sai wabaks. See on niisugune koht, mille kohta rahwas ütleb: Palk pole suurem asi, aga sissetulek on hea.

Olgu nüüd sellega kuidas on, aga selle koha tahtjaid leidus rohkem kui oodata wõis. 72 inimest andsid teada, et nad tahawad Tallinna turuülewaataja kohta omale.

Ülesandjate hulgas oli õige haritud mehi, nagu kooliõpetajad, wallakirjutajad jne.

72 hulgast walis linna kaubanduse ja tööstuse komisjon 6 meest wälja ja nende kuue hulgast waliti nüüd keegi Moori nimeline turuülewaatajaks.

Aga weidi imelik on see walimine.

Kõige pealt olewat Moor, nagu ustawalt poolt kuuleme, hoopis waewalise kirjaoskusega.

Aga see pole weel wäga suur wiga. Ta olla terwise poolest hoopis waewane, käia kepiga. Ta ise annud ka teada, et ta 80 pr. oma tööjõust on kaotanud, kuna tal teda ainult 20 protsenti olewat. Wististi sel põhjusel otsustanud tähendatud komisjon oma uue mehe ennemalt arsti juure saata, et see ta põhjalikult läbi waataks ning otsuse annaks, kas hr. Moor kõlbab selle koha peale.

Kuuldawasti olewat majaomanik Ewer, kes ka tähendatud komisjoni liige on, Moori soojalt soowitanud.

Huwitaw oleks teada, miks niisugune terwise poolest waewane inimene, kes kepiga peab käima selle koha peale waliti. Seal ehk leidub niisugust juhtumisi, mis isegi wahest terwel mehel tuntawaks muutuwad.

Kaubandus- ja tööstusministeriumi kantselei on wõõrastele awatud iga päew kella 10—2 e. l.

Ministri kõnetunnid on kella 11—1 e. l., wäljaarwatud teisipäew ja reede, mis päewadel wastuwõtmist ei ole.

Tallinna tshekileiwa hinnast.

Nagu teada, walmistab linna leiwaäri ministeriumilt saadud jahudest leiba. Leiwaks wõtta 20% rukkijahu, 40% rukki- ja 40% nisupüülit. Sel teel minna aga leib nii kalliks, et ligemal ajal tulla tshekileiwa hinda 1 m. 80 p. peale tõsta. Nüüd on leiwaäri juhatus aga niisuguse ettepanekuga esinenud, et tuleks anda linnaelanikkudele 4 päewa nädalis rukkileiba, mis oleks walmistatud 1/3 rukkijahust ja 2/3 rukkipüülist, ja 3 päewa puhast nisupüülist walmistatud walget saia. Sel teel tuleks rukkileiwa nael 1 m. 50 p. ja saia nael 2 m. 25 penni maksma. Kawatsusel on see hea külg, et elanikud saaksid segaleiwa asemel puhast rukkileiba ja ka puhast nisusaia.

Kuid kindlalt jääb püsima nähtus, et tshekileiwa hind tõuseb ja wabamüügil olewa leiwa hind langeb järjekindlalt. Loodame, et see aeg enam kaugel ei ole, kus wabamüügil olew leib tshekileiwast palju odawam saab olema.

Tallinna linna terwishoiu osakonna hoiatus.

Et juhtumisi ette on tulnud, kus tembeldamata ja täiesti kõlbmata liha on müüdud, siis hoiatab linna terwishoiu osakond kõiki Tallinna lihunikka, et kui weel niisuguseid juhtumisi ette tuleb, siis wõetakse eksijate wastu kõige waljemad abinõud tarwitusele.

Tallinna linna terwishoiu osakond.

Okkupatsioni ajal ostetud kaup pärale jõudnud.

Eesti tarwitajate ühisuste keskühisusele on suurem saadetus kaupa pärale jõudnud. Kaub on juba okkupatsioni ajal Saksamaalt ostetud. Kauba hulgas on muu seas suurem saadetus söögi ja köögi tarbeasju, põllutööriistu jne.

Bleimann kinni wõetud.

Walitsuse käsul wõeti möödaläinud reedel tuntud linnanõunik sots.-rewol. Bleimann wangi.

Tuntud Eesti kirjanik ja politikamees Bernhard Linde jõudis möödalainud reedel aurik „Kajakuga" Tallinna. Nagu teada, jäi hr. Linde Eesti-Wene sõja algul Põhja-Wenemaale, Kaltshati wõimu piirkonda. Wiimasel ajal olla hr. Linde Hiinas elanud, kust ta Jaapani ja Inglismaa kaudu kodumaale jõudis.

Puhtusest linnas.

Et linnas düsenterisse haigeks jäämise juhtumisi ette on tulnud, siis oleks küll tarwis kõige piinlikumat puhtust pidada. Iseäranis tähtis on, et wäljakäigu kohad puhtad hoitaks, kuna aga nüüd paljudes kohtades, nagu kuuleme, lihtsalt ülejooksta, niisugune nähtus aga terwishoidlisele täitsa lubamata on. Kaewatakse küll, et ei olla küllalt wäljawedajaid, kuid kuuldawasti olla linna mustuse wooril isegi tööpuudus.

Uus kütteaine.

Kaua oodatud kuulus Eestimaa põlew kiwi on Tallinna jõudnud, nagu meile kütteainete komiteest teatatakse, ja teda müüakse 8 marga eest puud, mis praeguste kõrgete puuhindadega wõrreldes õige odaw näib olewat.

Selle uue kütteaine tarwitamine olla õige lihtne. Põletada wõib teda niihästi ahjus kui ka pliida all. Esiteks tulla puupilbastest tule algus teha ja siis põlew kiwi peale laduda. Arwatawasti tuleb talwel tooreid puid müügile, mille hulgas põlewat kiwi, kui õlide rikast ainet, wäga kasulik tarwitada on.

Piirituse muretsemine wõltsitud dokumentidega.

Riigilaboratoriumist wõeti wiimasel ajal mitmesugusteks tehnilisteks otstarbeteks piiritust suuremal hulgal wälja. Tunnistused ja palwekirjad anti mitmesuguste asutuste poolt.

Asi paistis kahtlane olewat ja kui kord telefoni teel piiritust nõudja ametikoha käest järele päriti, ei teatud seal sellest midagi. Hakati uurima ja süüdlane saadi kätte ning toimetati trellide taha.

Tuli wälja, et dokumendid wõltsitud ja isegi pitsatid järele tehtud olid.

Uurimine on käimas, mis selgitama peab, kas siin üksiku kelmiga wõi laialdase salgaga tegemist on.

„Päewaleht"

Tallinna posti-telegrafi kontoris seisma jäänud pikasisulised kirjad.

G. Mihelson — Riga; Dr. B. Tammik — Soome; Prl. Anna ja Paul ne Jörn; — Berlin; W. Rockenfass — Bühl, Baden; Marie Schweigkofer — Austria, Wien VII.; Kapten O. Padom — Söwesborg.

Postiwalitsuse tegewusest.

3.

Postiasjanduse igakülgset walgustamist ja selgitamist Eestis ülesandeks tehes, tuleb tahes ehk tahtmata pilku heita maaosa peale, mis kulturnõuetest kaugele maha on jäänud, wõrreldes süda Eestiga s. o. Petserimaa.

Teades, et ainult seal on wõimalik korralikku kultuura tööd toimetada, kus on läbi äimine olemas ja kus on wõimalik saada ajakirjandust, saata kirjasid jne. Peateguriks ühenduse loomises on post, telegraf ja raudtee, mis wõimaldab rutulist liikumist, teadete ja ajakirjanduse laialilaotamist jne.

Wenewalitsuse ajal meelega unustusesse jäetud ja põigtuse alla sattunud Petserimaa, peale muu pahede, kannatas weel selle all, et seal, wõrdlemisi suure maaosa peal, kõigest wiis postkontori oli, nimelt: Petseris, Isborskis, Lauras, Panikowitsis ja Werhoustjes ehk Slobodkas.

Arusaadaw, et seesuguse tähtsuseta arwu postiasutuste tõttu, sealsed kodanikud tuntawalt asutuste puuduse pärast läbikäimise suhtes kannatasid, mis oma jagu kaasa mõjus sellele asjaolule, et enamjagu kohalistest elanikkudest ajalehta ei saanud, ei lugenud neid ja ei wõinudki neid lugeda eestikeelse kirjaoskamatuse tõttu ega tundnud nende wastu mingit huwi.

Eesti Postiwalitsus, oma tegewust algades, ei suutnud selles asjas palju paremust luua. Postiasjandust wõiks korraldada ja luua tekkinud olukorra tõttu ainult neis osades Eestis, kust Saksa okupatsioni wõim lahkunud oli; hiljem lahkus okupatsioni wõim Walga ja Wõru maakondadest ja Petserimaalt. Peale seda algasid punased pealetungimist, mille all jällegi ülemalnimetatud maakonnad rohkem kannatasid, kui mõned teised.

Nii siis sõjaolud arwesse wõttes, ei olnud Eesti Postiwalitsusel wõimalik suuremal määral asutuste awamise tööd Petserimaal toimetada.

Sõjawäe huwisid silmaspidades, awati esimeses järjekorras postkontor Petseris, kui suuremas keskkohas, kust raudtee läbi läheb, mis wõimaldas postiwedu enam-wähem korralikult sõjarongidega toimetada. Suureks takistuseks Petserimaal on kohaste ruumide leidmine. Wõrdlemata wiletsate, korratumate ja mitteotstarbekohaste ruumide eest nõuawad elanikud kuulmata kõrget hinda, missugune nõudmine, muidugi mõista, sõjaoludega õigustatud on.

Peale ruumide küsimuse on üheks ülepääsemata takistuseks Petserimaal asutuste awamise juures postiweo küsimus. Sõja koledustega ärarüüstatud maa on weoabinõudest lagedaks tehtud, mis all kohaline majandusline eluarenemine tuntawalt kannatab.

Waenlasest wabastatud maal said wõimalust mööda, ja kuidas meie wäeliikumine lubas. Eesti postiasutusi awatud; nii näituseks awati postkontor Isborskis. Wiimase awamine oli sellega raskendatud, et postirongide liikumine kuni Petserini sündis, mis tõttu Isborski asutus ainult Petseriga trakti mööda posti wõis wahetada. Trakti mööda postiwahetamine on kulurikas ja sünnitab saadetuste saamises ja saatmises rohkem wiiwitust kui see waguniga sünnib.

Petserimaa komissar pööras palwega postiwalitsuse poole wõimalikult kõiki ülemalnimetatud endiseid asutusi awada.

Postiwalitsus komanderis küsimuse selgitamiseks ja selle rutuliseks teostamiseks koha peale ametniku, kes seisukorda kohapeal järel uurides selgusele jõudis, et endist Petserimaa postiwõrku täies suuruses praeguste erakorraliste aegade tõttu peaaegu wõimata teostada on.

Panikowitsis, mis Petserist 14 wersta eemal on, asub endises postkontori hoones wallawalitsus. Wallamaja on punaste poolt pommitamise tagajärjel ära häwitatud. Kõik endine postkontori warandus on ära rööwitud. Uut warandust asutuse awamise puhul on Postiwalitsusel wõimata ülikõrgete hindade ja materjali puuduse tõttu muretseda; peale muu on awamise juures üks tähtsamatest küsimustest asutuse tarwilise warandusega warustamine.

Et elanikkude soowile wastu tulla, kawatseb Postiwalitsus Panikowitsi wallawalitsuse juures esialgu postiagenturi awada, igasugu postioperatsionidega.

Postkontori awamine Lauras (Lawrõ) wõib paremate tingimistega sündida, esiteks sellepärast et koha peale endise hoone ja natukene ka endisest warandusest alles on jäänud ja, teiseks, on kohaline mõisaomanik, elanikkude ja postiwalitsuse huwidele wastu tulles, tasuta ruumid tarwitada lubanud; ka on postiweos abi elanikkude poolt loota. Asutuse awamine wiibib ametnikkude puudusel ja osalt ka praeguse olukorra tõttu. Laura asutuse awamisega saaks teostatud trakt Petseri—Painkowitsi—Laura, mis 28 wersta pikk.

Mis puutub postkontori awamisesse Slobodkas (Werhoustjes), siis oleks see seal tarwilik, sest et Slobodka wald, kus 15.000 ümber elanikke, kelle hulgas enam jagu kirjaoskamatad setud, asub Petserist 20 wersta eemal. Elanikkudele sattub harwa mõni üksik ajalehe nummer, mispärast elanikud endale ainult kuulujuttudest uudisit otsiwad.

Slobodka kontori awamise teeb esialgu wõimatuks postiweo tingimised. Iga üksik reis Slobodkast Petserisse ja tagasi läheb umbes 150 m. maksma. Sellega tõuseksid postiweo kulud aastas nimetatud asutuses tingimistel, kui nädalas kolm korda postiwedu toimetada, 23850 margani (150×3×53—23850). Kui selle juure weel ruumide üür, teenijate palgad ja asutuse ülespidamise kulud arwata, asutuse sissetulekut aastas umbes 5—6000 mark. ettenähes, nõuaks ühe ainsama Petserimaa asutuse ülespidamine riigilt umbes 25—30000 juurdemaksu, mida aga riigi aineline seisukord ei luba.

Ehk küll postiühenduse loomine Petserimaal suurte raskustega ühenduses on, püüab Postiwalitsus kõiki tehe, et selles asjas kohaliste elanikkude huwisid rahuldada, mis ühtlasi ka riigi huwid on. Praeguseid erakorralist aegasid arwesse wõttes, mis takistawad ülesehitamise tööd, tuleb sellega leppida, et esimeses järjekorras ainult seal asutust awada wõib, kus kõige pealt majanduslised ja sõjaolud seda lubawad. Asutuste awamine kohtades, mis sõjaliini lähedusest, ei ole see seni soowitaw, kuni selleks kindel tagatis puutub, et asutuse sulgumist karta ei ole.

W. Soopan.

Sport.

Jalapalliwõistlus.

Reedel, 5. sept. oli linna spordiwäljal Tiigiwestil jalapalliwõistlus kohaliste spordimeeste ja Inglis merewälaste wahel, kus huwitaw nähtus ilmsiks tuli. Kesknädalal wõistluses kõige parema Tallinnas olewa Inglis jalapalli meeskonnaga kaotasid tallinlased kõigest 1:3, kuna reedel hulga nõrgema meeskonnaga kaotus 2:6 oli.

Juba esimesel minutil lõid tallinlased inglastele wärawa, kuid siis hakkasid nad neid tagasi saama kui külluse sarwest. Selleks aitas kaasa wärawawaht, keda nägin esimest korda ja kes wist näidata tahtis, kuidas mitte ei pea mängima. Siis pandi küll wana tuntud ja proowitud Paal wärawasse, kuid nähtawasti oli meeskonna tuju juba rikutud, nii et mäng täielise kaotusega lõppes.

Hästi mängisid tallinlastest wärawahoidja, kaitsjad ja keskmine poolkaitsja, pealetungijatest pahem äärmine. Teisest polnud asja. Teise poolaja mängisid tallinlased ainult kümne mehega.

Juhime oma austatud lugejate ja kuulutajate tähelepanemist selle peale, et **Tallinnas, Jaani uulitsal,**

Eesti pangamajas, wastu Wene turgu,

„Maaliidu" abitalitus on awatud,

kus tellimisi ja kuulutusi wastu wõetakse, ja üksikuid numbrid müüdakse. **Awatud kella 9—5.**

„Maaliidu" talitus.

Inglastest paistsid wälja keskmine poolkaitsja (kuuldawasti endine elukutseline) ja parem äärmine.

Wahekohtunik, keegi Inglis soldat, oli asjatundja ja õiglane, mitte nagu kesknädalane, kes täitsa inglaste kasuks otsustas. tr—

Õnnetused ja kuritööd.

Tembeldamata liha müümine. Lihunikud Leib ja Saul Scheer'id müüsid liha, mida nad tapamajasse tembeldamiseks ei ole wiinud. Järelproowimisel selgus, et Leib Sch. poolt müügile toimetatud liha kõlwulik oli, kuna aga Saul Sch. liha täiesti kõlbmata oli. Asjale on seaduslik käik antud.

Tallinna linna terwishoiu osakonnas oli see tembeldamata lihamüügi asi arutusel ja tehti otsus, et Saul Scheerilt tuleb lihaga kauplemise õigus ära wõtta.

Tulekahju. — 5. septembril tekkis Hans Müürmanni korteris, G. Laagri uul. nr. 3, püssirohu plahwatuse läbi tulekahju, mis aga koduste abinõudega ära kustutati. tr—

Ulakus. — 5. septembril tehti protokoll Marie Tammeristi, Maria Koppelmanni ja Johann Welterbergi peale, kes joobnud olekus uulitsal kärmitsesid ja endid wiisakuseta üleval pidasid. tr—

Kaardimäng. — 5. septembril tehti protokoll Aleksander Kuulmanni ja Oskar Sarapuu peale, kes Wana-Kalamaja uul. nr. 26 söögimajas raha peale kaarta mängisid. tr—

Wiina ära wõetud. — 5. septembril peeti kinni Johannes Otsmann, kelle juurest leiti üks toobine pudel oma aetud wiinaga, mis ära wõeti. tr.—

Inimene kadunud. — 5. septembril teatas militsiale Anna Wiikstein, elukoht Pikal jalal nr. 4, et 31. augustil läinud sealsamas majas, k. 5 elutsew Marta Wiikstein ühes kellegi Rootsi sõjawäelasega kodunt ära, kuid seni ajani ei ole weel tagasi tulnud. tr—

Wargused. — 5. septembril warastati: Hindrek Otsalt, Riisenkampfi uul. nr. 29, kuurist sissemurdmise teel mootor ratas 2500 marga wäärtuses; Madli Goltsi korterist, U. Tatari uul. nr. 6, 420 marka raha, pesu, riideid ja muud asju, kokku 1500 marga wäärtuses; Karl Blawushi korterist, Uuel uul. nr. 24. 350 marka raha ja mitmesuguseid muid asju, kokku 595 marga wäärtuses; August Sekselilt Pikal uul. nr. 43 asuwast kohwimajast kummimantel 600 marga wäärtuses.

Selsamal päewal tehti protokoll Salongi uul. nr. 8 elutsewa Marie Tammeristi peale, kes Inglis madruse P. Loscombe taskust sajamargalise Eesti Wabariigi wõlakohustuse ära oli warastanud. tr—

Protokoll — tehti Juuli Nauni peale, kes sadamast laewa tühjendamise juures ühe paki sigarettisid oli warastanud. tr—

Tallinna turg 6. sept. 1919.

Tallinna turg on wiimastel päewadel õige elaw olnud nii hästi müüjate kui ka ostjate poolest. Iseäranis rohkesti on turule toodud õune ja aiawilja, mispärast ka wiimaste hinnad langema on hakanud. Aga ka muude turusaaduste hinnad on alanenud. Nõnda maksis eila turul:

Hapuleiwa nael 2, 25 p., saia nael 6—7 m. Lanawõi 14, 25 p., talup. wõi 12 m., juust 7, 50 p., kohupiim 1 m., seapekk 10 m., (lamba liha terwe lamba wiisi 4,50 p., ja terwe sink 8 m.), kanamuna paar 2,10 p. tangu toop 250 p. Oa toop 3,50 p. kartuli toop 60 p. (tsetwerik 10 m.) porgandi toop 1 mr., kapsapea nael 25 p., kaali nael 30 p., ernekaunad nael 4 mr., peedid 40 p. nael, kurgid 35 mr. 100, sibulad 3 mr. 50 p. n., kõrwitsad 70 p. n., hapud kapsad 1 mr. n., hapud kurgid 75 p. tükk, sigurid 6 m. n., seenetoop 2 m., süldi kausi (loomapäidikatest keedetud) 2 m. paar, suitsuräimed 2 mr. 10. p., 10 tükki, 50 p., loomapäidikad 4 m. n., silmud 2, 50 p., suitsuangerjad 13 mr. n., lambeljad 10 mr. n., soolakilud 4 mr. n., õunad 20—25 mr. tsetwerik, ploomid 6 mr. toop, karumarjad 2 mr. toop, punased sõstrad 1 mr. 50 p. toop, mustikad 4 m. toop, pohlad 1 mr. 40 p. toop. Peale selle oli rohkesti maaseepi turule toodud, mille naela hind 12—16 marga wahel waheldas.

Uuemad teated.

Ametlikust aruandest Daani walitsusele Helsingis peetud põhjamaade karskusekongressist üle

käib suur osa Eesti kohta. Selles tähendatakse „Hels. San." järele järgmist:

Kongress oli iseäranis huwitaw selle tõttu, et Eesti Wabariigi walitsus ja karskuseliikumine seal esitatud olid. Walitsust esitasid Eesti saadik Soomes Dr. Kallas ja rahwasaadik mag. Ernits, karskuseliikumist — Tartu ülikooli rektor Põld. Iseäranis soowiti, et Eesti saaks osa wõtta põhjamaade ühistööst keeluseaduse wõitluse alal. Eestlaste ettepanek selles asjas läheb nüüd ühes Soome karskuseliikumise keskjuhatuse ja Daani karskuseseltside keskliidu soowitusega tulewale põhjamaade karskuse kongressi korraldawale keskkomiteele, kuhu Eesti, nagu tõenäolik näib olewat, õiguse saab oma esitajat walida. Eesti maapäewal (Asutawas Kogus?) nõutakse wõimakalt alkoholi keelumääruste wastuwõtmist wabariigi põhiseadustesse. Keeluseaduse-maana oleks Eesti loomulikult heaks toeks. Soomele ja asjal oleks suur tähtsus wastawaks keeluseaduse tööks Wenemaal.

Seda ja teist.

Jaht Parisi katustel.

„Times" jutustab, et Parisis augusti kuus üks salkond wargaid oma tegewust, mis sõja ajal seitu olid jäänud, uuesti alata tahtsid. Nad walisid oma ettewõtteks ka sündsa pühapäewa, mil suurem osa Parisi elanikka maale oli sõitnud.

Öösel kell ½ 2 kuulis üks politseinik kellegi kullasepa äris kahtlast häält, kutsus kõrwal asuwa hotelli uksehoidja ja mõlemad otsustasid, et sees wargad ametis on. Kutsuti politseist abi. Algas tagaajamine. Wargad põgenesid ühte hotelli, mis parajasti parandusel oli, politseinikud tule peale waatamata järele. Sealt tahtsid nad uulitsale pääseda, kuid katse läks nurja. Nad tungisid ruttu katusele, lõid ühe akna sisse ja põgenesid kitsasse wõõrastemaja koridori. Asjata püüsid nad aga ust, mis peatrepile wiis, sisse murda, nad olid sunnitud weel üks kord kuuekordsete majade katustele põgenema. Korstnate metsa wahel ringi eksides, pääsesid nad ühe akna kaudu trepile, mis alla uulitsale wiis. Wargad loopisid jahmatanud uksehoidjast mööda rutates uurisid, kuldketta ja teisi kallid asju maha. Selle trepi kaudu jõudsidki nad uulitsale. Neljal neist läks korda ära põgeneda, kuna 2 warast kätte saadi. M.

14-naelane kullatükk.

Sydneyst teatatakse „Times'ile", et Mudgees, Uues Lõuna Walesis, keegi mesilase pesast kärge wõttes millegi asja üle komistanud. Järelwaadates selgus, et see 14 naelane puhta kulla tükk oli. M.

Rotisabade ostmine.

Nagu „Times" teatab, on Inglismaal mõnes kohas wäga palju rottisid laiali lagunenud. Nende häwitamiseks kuulutati Monmouthshire krahwkonnas rottide nädal 23. kuni 30. augustini wälja. Selle nädala jooksul püütakse niipalju rotte kui wõimalik, sest iga saba wiidakse lähemasse politsei-osakonda, kus nende arw üles kirjutatakse. Peale kolmekümnendat augusti makstakse iga äráwiidud rotisaba eest 3 penni. M.

Ülemjuhataja staabi teadaanne.

6. septembril õhtul.

Jamburi sihil Kopenskoje ja Glubokoje järwede wahel waenlase pealetungimised tagasi löödud. Terwel liinil suurtüki tulewahetus mis iseäranis ägedaks muutus raudtee piirkonnas.

Pihkwa sihil pommitas waenlane päewa jooksul Isborski jaama Podramje, Segriwje, Ulanowa ja Petrowa külade ümbrust. Rshawki küla ümbruses aeti meie tulega waenlase maakuulajate salk laiali.

Põtalowo sihil Kotleshõ mõisa, Murowa küla ja Tilsha järwe piirkonnas luurajate kokkupõrkamised.

Mujal waikne.

Läti Ülemjuhataja staabi teadaanne.

6. septembril hommikul.

Kjashitsa sihil pahemal Düüna kaldal pommitas waenlane meie seisukohti Dabolini, Kalnishki ja Podunai juures. Paremal Düüna kaldal mitmekordsed waenlase katsed. Murmosoni ja Loshki külade peale tungida nurja aetud, kus juures waenlasel suured kaotused oliwad.

6. septempri õhtul.

Njeschitsa sihil. Eila Loschki küla peale tungimiseks koondas waenlane selles raionis suuri jõudusi ja rasket suurtüki wäge ja seljatoga palju ratsawäge. Waatamata waenlase wihase katse peale fronti läbi murda, läks meie wägedel korda kõik pealetungimised tagasi lüüa.

Wene enamlaste wäerindade teadaanne.

Kindralstaabi sädetelegrafi jaamas wastuwõetud Wene enamlaste wäerindade teadaanne.

5. septembril 1919.

Lääne wäerind.

Soome lahes pommitasid waenlase sõjalaewad Kaporje lahe kallast. Dwinski piirkonnas lõuna pool Dwinsk'it pahemal Düna jõe kaldal ja Drissa sihis lahingud käimas. Polotski piirkonnas wõtsid meie wäed kord Sjabki jaama 40 wersta lõuna lääne pool Polotskit oma alla, kuid olid sunnitud nimetatud jaama waenlase suure ülewõimu all peale ägedaid lahinguid jälle maha jätma. Bobruiski piirkonnas ja Luninetsi sihis on ägedad lahingud.

Lõuna-lääne wäerind.

Tshernigowi piirkonnas tulid meie wäed, kes peale ägedat lahingut Kiewi maha olid jätnud, uutele seisukohtadele 20—30 wersta lõuna pool Tshernigowi.

Lõuna wäerind.

Sumski sihis on lahingud 15 wersta põhja pool Worosbba jaama. Sudsha piirkonnas wõtsid meie wäed oma alla külad 15—20 wersta lõunalääne pool Sudshat, on saadud 2 waenlase suurtükki. Nowo-Oskoli piirkonnas kestab meie pealetungimine Nowo-Oskoli sihis edasi. Jewstratowi sihis Podgornaja jaama juures käiwas lahingus on wõetud 200 wangi, 2 kuulipildujat palju püssa ja padrunid. Bogutsharski sihis on lahing 20—50 wersta põhja ja põhja-ida pool. Bogutsharski a Ust-Medwjeditsa sihtidel liigume edasi. Tsaritsõni piirkonnas jõudsid meie wäed liinile 25 wersta põhja pool ja 45 wersta põhja-lääne pool Tsaritsõni.

Ida wäerind.

Tsaritsõini piirkonnas wõtsid meie wäed oma alla Pokrowskaja ja Wjasowka ja liiguwad Tsaritsõinile ligemale. Kusljari sihis jõudsid meie wäed kuni Bugominskini 75 wersta lõuna-lääne pool Astrahani. Meie edasitungimine Aktjubinski sihis edeneb. Orski piirkonnas oleme oma alla wõtnud külad 20—40 wersta lõuna-ida ja 75 wersta põhja pool Orskit. Täielikkude teadete järele on saadud selles piirkonnas peale waenlase 5. Orenburgi kütti diwisi allaandmist: 2000 wangi. 17 kuulipildujad, 2000 püssi, 228 hobust, 200.000 padrunit ja palju muud sõjasaaki.

Kindralstaabi Maakuulamise Osakonna märkus: Tambowi piirkonnas enamlaste wäerinna seljataga opereerib weel praegugi ratsawägi kindral Mamontowi juhatusel. Kohalikkudele elanikkudele on Nõukogude Walitsuse poolt kategoriline käsk antud kõik abinõud tarwitusele wõtta, et seda ratsasalka likwiderida, wastasel korral antakse mitte käsu täitjad sõjawäe tribunali kätte.

Toimetusele saadetud raamatud.

Kaswatus.

Kaswatusteaduslise ajakiri. Õpetajate Keskliidu häälekandja. Ilmub kaks korda kuus.

1. aastakäik, 1. wihk, august 1919.

Sisu:

1) Kõik on loodud—loogem kodanikka. 2) Õpetusosakonna ülesanded. J. Annusson. 3) Eneste keskel. J. Piiskar. 4) Kehalik kaswatus. A. Lüüs. 5) Haridustöö wäljaspool kooli. R. Rägo. 6) Esteetilisest kaswatusest. A. Kilgas. 7) Ootused õpetajate kongressist. K. Ounapuu. 8) Kirjandus ja arwustus. 9) Kroonika. 10) Büroo. 11) Kaas tööliste.

Kirjawastused.

Ungern Tallinnas. Õiendused Lehtse mõisa majapidamise kohta saatke „Tallinna Teatajale", kus nimetatud kirjatükk ilmunud. Meie neid ei awalda.

Põllumees — Kehtnas. Teie kirja saime kätte, praegustes oludes ei saa seda aga awaldada. Parajamal juhtumisel saame materjalina tarwitama.

Wastutaw toimetaja A. Tupits.

Wäljaandja „Kirjastuse Uhisus Maaliit."

Eesti teater

„Estonia"

Pühapäewal, 7. septembril 1919.

„Mustlase parun"

Algus kell 1/23 päewal.

„Wäike kompwekiplika"

Algus kell 7 õhtu.

Esmaspäewal, 8. septembril

„Suweöö unenägu".

Algus kell 7 õhtu.

Kassa on awatud kella 10—1 p. ja kella 5 õhtu.

Draamateater.

Pühapäewal, 7. sept. 1919. a. 3. korda.

Kuningriigi wärawatel

Knut Hamsuni näitemäng 4 w. Algus kell 7 õhtul.

Esmaspäewal, 8. septembril 1919

„Paunwere"

Algus kell 6 õhtul.

Kolmapäewal, 10. sept. s. a.

„Unistuste saar".

Johannes Tralowi näidend 4 w. Algus kell 7 õhtul.

Piletite eelmüük iga päew kella 11—1 e. l. ja 5—8 õht.

Teatri juhatus.

Õmblusmasinaid, koorelahutajaid

soowitab suures wäljawalikus.

Ettetellimisi sukakudumise- ja rehepeksumasinate peale wõtawad wastu

Kr. Saar & Ko.

Tallinnas, Wiruwärawa puiest. 27. Rakweres, Becki majas.

Öösel 18./19. skp. **warastati** Luiste wallas, Luiste külas, Saueaugu talust **hobune ära.** Märgid: kõrb ruun, 2 arš. 3 werš. kõrge, tagant waadates pahem jalg wäiksest kabjaliikmest saadik walge ja esimese parema jala wäljaspool kabja piirme peal walge wiirg, ninapealne päitsest kärna hõõrdunud. Kes kinni wõtab, ehk kätte juhatab, saab 1500 mk. waewatasu.

Peremees Jüri Põldmann.

Terwitame

kodumaa neidusid ja soowime nendega kirjawahetust.

W. Martinson.
J. Peilmann.
J. Woll.
J. Martin.

4. liikuw soomusrongide park.

Ostan õunu, toorest nahka. Müün pipart.

L. Coumarianos, Uus uul. 23, k. 2.

Willakraasija ja 2 ketrajat

leiawad kohe teenistust. Tingim. ketrajatel: 25 p. nael ja prii ülespidamine ehk 50 p. nael ja prii korter, tööaeg nii kuidas teha soowib. Abja jaam, Sarja wabrik. A. Palm.

Willa kraasimine ja ketramine algab Abja-Sarja wabrikus 15. septembril.

Kes soowib õli willade peale, toogu 1 nael 10 naela willade jaoks petroleumi, masinaõli ehk pooleks segatult. Töö hind: 2 mk. 80 p. willa naela lõngaks tegemine, kraasimine 1 mk. 40 p. korutamine 50 p. nael. 5 rub. a kulla eest saab 50 naela willa lõngaks ja 10 rbl. eest 100 naela j. n. e. Kõige austusega A. Palm.

„Maaliidu" tellimisi wõtab wastu

Läänemaal Wõnnu wallas

kirjutaja hra Winglas.

Kawilda wallas

wõtab „Maaliidu" tellimisi wastu kaupmees herra M. Tallop.

Wiljandis

wõtab peale abitalituse meie lehe tellimisi ja kuulutusi wastu ja müüb üksikuid numbrid hra J. Leppiku kaupl.

Taeweres

wõtab „Maaliidu" tellimisi wastu hra J. Koik.

„Maaliidu" tellimisi wõtawad wastu

Kaarli

wallamajas wallakirjutaja hra Sein.

Kursis

wõtab päewalehe „Maaliidu" tellimisi wastu Kursi köster hra G. Karlson.

Teadaanne.

Teisipäewal, 9. sept. s. a., kell 10 hom. tulewal enampakkumise teel müügile toitlusministeriumi küdmetamise ruumides, Uue Sadama uul. nr. 2, toiduks kõlbmataks tunnistatud **marmelad** ja sissekeedetud **peedid ja õunad.**

Teadaanne.

Kesknädalal, 10. septembril s. a., kell 10 hom. tulewad enampakkumise teel müügile toitlusministeriumi ladus Uue Hollandi uul. nr. 11, **tühjad kapsatünnid ja papist toosid.**

OKSJON.

Kolme päewa jooksul, 9—11. sept. kell 10 hom. hakates, saawad **Börsesaalis** järgmised kaubad enampakkumise teel ära müüdud: hobuserauad, mitmesugused labidad, ukseketid, paberilõng, habemeajamise rasogen, sandalid, klaaspurgid, tollipulgad, umbrohu katkumise pulgad, juurelõhkumise rauad, pinsolid, seeb, portselan asjad ja mitmesugused pudukaubad.

Kaub.- ja tööst. riigiwaranduste ülew. osakond, S. Karja uul. nr. 20.

Metsa oksjon

Pärnus.

6. oktobril s. a. kell 12 päewal saab „Endla" saalis enampakkumise teel müüdud Kilingi metskonnast 91 metsa tükki, 112,80 tiinu suuruses.

Pakkumine on tüki wiisi ja algab taksi hinnast, mis kogusummas 304.140 marka wälja teeb.

Ligemaid teateid annab Kilingi metsaülem.

Metsade peawalitsus.

Tähtsate põllumeeste elusse puutuwate küsimuste selgitamiseks saab **14. septembril s. a. Pärnus „Endla" ruumides**

Pärnu maakonna

põllumeeste päew

ära peetud.

Awamine on kell 12 päewal.

Hääleõiguslistena osawõtjatena palutakse kõiki põllumeeste seltside eestseisusi ja põllumajandusliste ühisuste juhatusi iga 50 liikme kohta ühte esitajat põllumeeste päewast osawõtma saata, kuna wallawalitsusi palutakse selle eest hoolitseda, et iga walla 50 tegeliku põllumehe kohta üks esitaja põllumeeste päewast kui täieõiguslise esitaja osa wõtaks. Saadikuid palutakse ilmuda sellekohaste wolitustega. Sõnaõigusega wõiwad osa wõtta kõik tegelikud põllumehed.

Päewakord on järgmine: 1) Ülewaade põllumajanduse alalt. 2) Põllumehe kutseesituse loomine. 3) Rekwisitsionide ja kindlate hindade küsimus. 4) Seisukorra wõtmine maareformi asjus. 5) Läbirääkimised

Kõnelema ja seletust andma on palutud h-rad agronom A. Jürmann, põllutöö- ja toitlusminister Th. Pool ja endine Peterburi ülikooli dotsent Jüri Uluots j. t.

Päewa tähtsust silmas pidades, põllumeeste poolt rohket osawõtmist lootma jäädes,

Pärnu Põllumeeste Seltsi eestseisus.

Pärnu maakonna hobuste sõjawäkke wõtmise komisjon

teatab, et tema korralised istumised on igal reedel kella 11—1 päewal.

Komisjoni esimehe eest M. Laarmann.

Põllumeeste koosolekutele kõnepidajaid

jookswate päewaküsimuste üle, muu hulgas ka Asutawa Kogu liikmeid, saadab soowi peale

„Maaliidu" Keskbüroo,

Tallinnas, Wene uul. 11.

Päewalehe „Maaliidu" tellimisi wõtawad wastu

TARTUS

„Maaliidu" Tartu abitalitus, Suur turg nr. 8
Herra G. Roht'i raamatukauplus, end. K. Sööt, Promenadi uulits nr. 6
„ H. Nieländeri kauplus, Peterburi uul. nr. 67
„ J. Raudsepa kauplus, Aleksandri uul. nr. 41 a.
„ S. Lemming, Karskuse Seltsis Ugaunia, Tähe uul. nr. 70
„ L. Roose kauplus, Tähe uul. nr. 75
„ K. Kägo kauplus, Pihkwa uul. nr. 2
„ J. Martinsoni kauplus, Holmi uul. nr. 1
Eesti Majanduse-Ühisuses herrad Öbius ja Kukk
Herra Karl Kukk'e kauplus, Raatuse uul. nr. 41
„ J. Kama kauplus, Jakobi uul. nr. 21
„ K. Elkeni kauplus, Maarjamõisa uul. nr. 22
„ L. Morsingi kauplus, Maarjamõisa uul. nr. 20

Kuulutus.

Kaubanduse- ja tööstuse ministeriumi põlewa kiwi juhatus annab teada, et 6. augustist on awatud igale tarwitajale põlewa kiwi müük 3 mk puud. Iga ostja on kohustud kütteainete keskkomiteest, Uus tänaw nr. 2, orderi raha äramaksmiseks muretsema, peale seda saab tema kiwi kätte Balti waksali puuhoowist, Brandi sarast nr. 15, kella 10—2 igapäew.

JUHATUS.

Harjuwärawamäel, pühap. 7. skp. rahwaülikooli heaks suur

RAHWA-PIDU

EESKAWAS:

Merewäe orkestri ja rahwaülikooli laulukoori ettekanded hra KULLI juhatusel, rahwatantsud, naljad Draamateatri näitlejate poolt, balett jne.

Ilutuled, ringmängud, einelaud, loterii ja lilled.

Algus kell 8 õht. Lõpp kell 3 öösi.

Piletid öölubadeks makswad.

Pääsetähed 6 mk.

Kadriorus, end. Merewäe klubis pühapäewal, 7. skp. rahwaülikooli heaks

rahwa-pidu.

EESKAWAS:

Laulukoori ettekanded rahwaülikooli ja laste poolt, näitemäng ja kupleed Draamateatri näitlejate poolt, balett, operett, rahwatantsud.

Ringmängud, lilled, loterii, einelaud, muud lõbust. j. n. e.

Algus kell 12 päewal.

Sisseminek aeda 2 mk. ja saali 6 mk.

Tallinna linna kooliwalitsus tarwitab sellekohase ettewalmistusega

Eesti keele õpetajaid.

Soowiawaldused ühes elulookirjeldusega tulewad haridusosakonnale (Nunne tän. 2), kuni 15. sept. äraanda.

Tallinnas, 6. sept. 1919. a. № 1303.

Haridusosakonna juhataja, linnanõunik A. WEIDERMANN.

Asjaajaja J. MÜIBER.

Soowitakse wiibimata osta

nahk kabineti mööbel

kas uus ehk pruugitud. Pakkumised saata wälisministeriumi „V. T." all.

Tallinna linna kooliwalitsus tarwitab

teise linna tütarlastegümnasiumi juhatajat.

Soowiawaldused ühes elulookirjeldusega tulewad kuni 20. sept. haridusosakonnale (Nunne tän. 2) äraanda.

Tallinnas, 6. sept. 1919. a. № 1304.

Haridusosakonna juhataja, linnanõunik A. Weidermann.

Asjaajaja J. Mülber.

Tartu Hambaarsti koolis

algab õpetöö 1. oktobril 1919.

Õpilaste wastuwõtmine kuni 30. septembrini, Tartus, Rüütli uul. nr. 23.

Eesti-Soome lähenemine

saab selleläbi kõige paremini teostatud, kui meie wennas rahwas tellib

ajakirja

„SUUNTA"

mille programmisse iseäranis kuulub Põhja-Europa Soomesugu rahwaste toetamine nende wabadusepüüetes. Nimetatud ajakiri on sünnis abinõu just Eesti-Soome hea wahekorra kindlustamiseks.

Ilmub Helsingis igal laupäewal.

Tellimisehind:

1/1 aastas 35 Soome marka.
1/2 „ 20 „ „
1/4 „ 12 „ „

Tellimisi wõtab wastu ka „Maaliidu" talitus Tallinnas.

H. Wõsu'i kiwitrükikoja trükk, Tallinnas, Laial uul. nr. 6.